

WĘDROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI

• MIESIĘCZNIK ŚWIĘTOKRZYSKIEGO URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO W KIELCACH •

Temat miesiąca

Z Niepodległą w sercu

Nowy okres

Program „Rodzina 500+”

Rządowe wsparcie

W trosce o seniorów

W numerze

Przegląd wydarzeń	3
Z Niepodległą w sercu	4
„Rodzina 500+”: nowy okres świadczeniowy	6
Program dla seniorów	7
Rozmowy o reformie	7
Rządowe wsparcie dla szkół	8
Europejski Tydzień Sportu	8
Jak śpiewać hymn z szacunkiem	9
Zatrzymane w kadrze	9
Nasi wojewodowie	10
Poznaj świętokrzyskie zakątki	10
Rubryki sprzed lat	11
Przepisy kulinarne	12
Krzyżówka	12

Fotofelieton

Droga Mleczna.

Konkurs dla czytelników

Rozwiązanie konkursu z poprzedniego numeru:
To profesor Czesław Bieżanko.

Wybitny przyrodnik i światowej sławy entomolog urodził się w Kielcach w 1895 roku. Zamiłowanie do przyrody, a szczególnie pasja kolekcjonowania motyli, pojawiło się u przyszłego naukowca już w dzieciństwie. Pierwsze swe okazy znajdował podczas wycieczek w okolicach

Prof. Czesław Bieżanko na fotografii Adama Bujaka (źródło: „Przekrój”, nr 1478 z 1973 r.).

swego rodzinnego miasta, a jedną z jego pierwszych prac naukowych były „Motyle okolic Kielc”. Wiedzę zdobywał na uniwersytetach w Krakowie i Poznaniu oraz w warszawskiej Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Swęj największej pasji, badaniom motyli, nasz profesor oddawał się jednak z dala od ojczystych stron. Trafił bowiem do Brazylii, gdzie spędził większą część życia. Z dyplomem inżyniera rolnictwa w kieszeni wyemigrował tam w 1931 roku. Osiedlił w kolonii Guarani das Missões, położonej w południowej części kraju, gdzie kontynuował pracę naukową, poza entomologią poświęcając się także rolnictwu. Był profesorem botaniki, chemii i fizyki w wyższej szkole rolniczej w pobliskim mieście Pelotas. W miejscowości tej później mieszkał do końca swego życia (zmarł tam w 1986 roku).

Największą jego pasją pozostały jednakże motyle. Jest on autorem wielu opracowań naukowych oraz artykułów z zakresu entomologii, wniósł ogromny wkład w poznanie gatunków motyli na terenie Brazylii oraz Urugwaju. Piastował funkcję wiceprezydenta Brazy-

lijskiej Akademii Nauk, stworzył imponującą kolekcję południowoamerykańskich motyli, a jego imieniem nazwano kilkanaście gatunków owadów (jak np. *Euchalcia bieżankoï*). Czesław Bieżanko nie zrywał kontaktów z krajem – wykladał na polskich uczelniach, był honorowym członkiem Polskiego Towarzystwa Entomologicznego.

Z sentymentem odnosił się do rodzinnego miasta. Spotkanie z profesorem, podczas jego wizyty w kraju w 1973 r., opisał Zbigniew Święch na łamach tygodnika „Przekrój”. Podczas naukowego zjazdu w Krakowie, prof. Bieżanko poprosił organizatorów, „aby mu po zakończeniu zarezerwowali pierwszy omnibus do Kielc, bo jakże by tam nie pojechać...”.

Nagrodę w konkursie otrzymuje **Michał Banaczyk**. Gratulujemy! (prosimy o kontakt z redakcją).

Nasze kolejne pytanie:

Świętokrzyski szczyt w paśmie Łysogór, którego nazwa dała tytuł popularnemu przedwojennemu czasopismu. Jaki to szczyt?

Na odpowiedzi czekamy do 18 sierpnia 2017 r. pod numerem telefonu 41 342 12 32 lub adresem poczty elektronicznej: sekretariat.bw@kielce.uw.gov.pl (prosimy o podanie imienia i nazwiska oraz telefonu kontaktowego). Wśród czytelników, którzy udzielą prawidłowych odpowiedzi, rozlosujemy nagrody.

Wydawca:

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
www.kielce.uw.gov.pl

tel. 41 344 29 56, fax 41 344 48 32
e-mail: wojewoda@kielce.uw.gov.pl

Na okładce: Romański kapitularz w dawnym opactwie cystersów w Koprzywnicy.
Miesięcznik redaguje Biuro Prasowe Wojewody
tel. 41 342 12 32
ISSN 2392-3393

Skład i łamanie: Drukarnia PanZet
biuro@panzet.com.pl | www.panzet.com.pl

Przegląd wydarzeń

* * *

Wojewoda **Agata Wojtyszek** przedstawiła plany dotyczące projektu budowy obwodnicy Morawicy i Woli Morawickiej. Projekt, w ramach Programu Budowy Dróg Krajowych, dotyczy wybudowania odcinka drogi krajowej nr 73, która pozwoli na odciążenie Morawicy w związku ze znacznym ruchem przez centrum miejscowości. Zadanie planowane jest do roku 2023, a jego wartość to ok. 200 mln zł.

* * *

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji przyznało dla 39 jednostek samorządu terytorialnego naszego województwa promesy na zadania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych. Wręczyła je wojewoda **Agata Wojtyszek**. Wartość zadań przewidzianych do realizacji to ponad 19 mln zł, dofinansowanie wynosi natomiast blisko 12,5 mln zł. Różnica zostanie pokryta przez samorządy.

* * *

Wojewódzkie obchody Święta Policji, z udziałem wojewody **Agaty Wojtyszek**, odbyły się w Sandomierzu. Uroczystość na rynku była okazją do uhonorowania funkcjonariuszy za ich ofiarną służbę na rzecz bezpieczeństwa obywateli. Stróże prawa otrzymali nominacje na wyższe stopnie, medale i odznaczenia. Na zakończenie odbyła się defilada policjantów garnizonu świętokrzyskiego.

* * *

W otwarciu konferencji „Relacje polsko-żydowskie w XX wieku. Badania - kontrowersje - perspektywy” uczestniczył wicewojewoda **Andrzej Bętkowski**. Dwudniowe spotkanie, pod patronatem wojewody, odbyło się w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” w Kielcach. Organizatorami byli kielecka delegatura IPN oraz Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego.

* * *

Wojewoda **Agata Wojtyszek** odsłoniła pamiątkową kapliczkę upamiętniającą poległych podczas bitwy pod Kliszowem w 1702 roku, stoczonej przez wojska polskie, saskie i szwedzkie, oraz ofiary obydwóch wojen światowych. Podczas starcia na polach kliszowskich, choć zwycięskiego przez wojska Karola XII, nasza husaria rozbiła szwedzką kawalerię. Była to, jak uważają historycy, ostatnia szarża husarii w dziejach.

* * *

Wojewoda **Agata Wojtyszek** była gościem „Rycerskiego Turnieju ze Śliwką”, który odbył się na zamku w Szydłowie. Podczas imprezy widzowie mogli podziwiać zmagania współczesnych rycerzy z Warszawy, Krakowa, Częstochowy, Chęcini i Kielc, a także uczestników turnieju przybyłych z Węgier i Słowacji. Atrakcją były także turniej łuczniczy, pokazy dawnych tańców dworskich oraz jazdy konnej.

Z Niepodległą w sercu

Niepodległość jest dobrem wspólnym. Stulecie odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku jest okazją do świętowania wydarzeń z przeszłości, ale również zachętą do budowania wspólnej przyszłości. W całym kraju służyć temu będzie „Program Wieloletni Niepodległa na lata 2017-2021”. W realizację tego, mającego ogromne znaczenie, przedsięwzięcia włącza się Wojewoda Świętokrzyski **Agata Wojtyszek**.

Zamierzeniem rządu Rzeczypospolitej jest, by program łączył wszystkie Polki i wszystkich Polaków pomimo różnic, tak jak ponad podziałami sto lat temu Niepodległa połączyła podzielony zaborczymi granicami Naród. Wspólnota jest polifoniczna i to stanowi o jej pięknie. Wydarzenia sprzed stu lat miały charakter wyjątkowy. Wspólnym wysiłkiem militarnym, politycznym, kulturalnym, gospodarczym i społecznym Polacy nie tylko odzyskali utraconą ponad wiek wcześniej niepodległość, ale również stworzyli podwaliny nowoczesnego państwa, obronili jego granice, rozwijali gospodarkę, prawodawstwo i oświatę, a poprzez literaturę, sztukę, wzornictwo przemysłowe, architekturę czy muzykę – znaleźli drogi w głównym nurcie światowej kultury. Szacunek do przeszłości nie stał się obciążeniem, ale zachętą do tworzenia, planowania i rozwoju.

Rok 1918 to odzyskanie przez Polskę miejsca na zmieniającą się radykalnie, po I wojnie światowej, mapie Europy. Obchody stulecia odzyskania niepodległości stanowią kluczowe zadanie z punktu widzenia reali-

wolności, tych powszechnie znanych i tych, o których pamięć jest żywa jedynie lokalnie czy regionalnie. Wolność rozumiana jest również jako tworzenie płaszczyzny dla swobodnej ekspresji, w tym ekspresji artystycznej, i rozwoju potencjału swoich obywateli.

Nie można mówić o historii Polski bez opowieści o wielokulturowej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, która, jeśli chodzi o poszanowanie godności człowieka i jego praw, poprzedzała osiągnięcia pozostałych państw europejskich. Opowieść o godności jest opowieścią o budowaniu wspólnoty, której członkowie szanują się wzajemnie. Problematyka poszanowania jednostki, poszanowania godności własnej i godności wspólnotowej, a także zrozumienia, tolerancji i ciekawości wobec innych będzie przewijała się w projektach programu. Opowieść o solidarności ma kluczowe znaczenie dla wspólnoty, tej lokalnej i tej państwowej. Przywołuje ją 450. rocznica Unii Lubelskiej, a także zbierane w wielu projektach lokalne historie odradzania się Państwa Polskiego po latach zaborów. Dlatego też nacisk w programie położony jest na projekty oddolne, budujące więzi i włączające w świętowanie.

Porządek obchodów zaproponowany w programie opiera się na trzech motywach, które powinny przyświecać realizacji wydarzeń związanych ze stuleciem odzyskania niepodległości.

1. Budowa kapitału społecznego. Założeniem Programu Wieloletniego jest jego włączający charakter.

zacji przez rząd RP polityki pamięci, dając możliwość kształtowania nowoczesnego patriotyzmu ukierunkowanego na państwo jako wartość łączącą wszystkich obywateli. Stulecie odzyskania niepodległości jest również przyczynkiem dla zbudowania trwałej narracji o wartościach obecnych w całej historii Polski, wyróżniających naszą tożsamość narodową na tle innych narodów: dążenia do wolności, poszanowania godności i praw człowieka oraz solidarności.

Projekty realizowane w ramach programu nawiązują do tych trzech wartości. Opowieść o wolności jest obecna w całej historii Polski, stąd w kontekst obchodów wpisują się również inne okrągłe rocznice związane z polskimi pragnieniami wolności (jak 250. rocznica zawiązania Konfederacji Barskiej). Szereg projektów w programie dotyczy upamiętniania twórców polskiej

Wspólnoty nie można budować odgórnie: zarządzeniami i ustawami. Podobnie odbudowywane było Państwo Polskie w 1918 r., rodzące się z wielogłosu propozycji politycznych, działań społecznych i współpracy obywatelskiej. Istnienie wspólnoty staje się bowiem zagrożone bez więzi społecznych i wynikającego z nich kapitału społecznego, to jest „zdolności obywateli do mobilizacji i łączenia zasobów, sprzyjającej kreatywności i wzmacniających wolę współpracy i porozumienia w osiąganiu wspólnych celów”.

2. Duma. Świętowanie rocznic ogranicza się często do wspomniania historii działań militarnych i męczeństwa. Poprzez program rząd pragnie pokazać historię Polski, Polek i Polaków, jako opowieść o zwykłych i niezwykłych ludziach, którzy tworzyli Państwo Polskie. Różnili się w wielu rzeczach - poglądach, sposo-

bach myślenia o Polsce, a jednocześnie swoją pracą pokazywali, że Polska jest dla nich dobrem wspólnym. Chcemy być dumni nie tylko z wysiłku militarnego i bohaterstwa żołnierzy i ludności cywilnej, ale także z codziennej pracy nad odbudową Państwa Polskiego, odradzania instytucji państwowych, powstawania szkół i uczelni wyższych, realizacji śmiałych projektów cywilizacyjnych, takich jak budowa Gdyni czy Centralnego Okręgu Przemysłowego, z architektury i wzornictwa przemysłowego, z literatury i sztuki. Działania na poziomie krajowym i międzynarodowym mają pokazać jak wiele pozytywnych doświadczeń i wartości zawiera w sobie polska niepodległość.

3. Radość ze wspólnoty. Budowanie wspólnoty państwowej staje się możliwe, gdy istnieją silne wspólnoty o charakterze lokalnym i regionalnym. Dlatego też świętowanie „wspólnego święta”, jakim jest odzyskanie przez Polskę niepodległości nie może być ograniczone do Warszawy, czy miast wojewódzkich.

W ramach Programu wspierane są działania oddolne i lokalne prowadzone na różnych poziomach: od zachowywania pamięci rodzinnej, poprzez realizację projektów w małych miejscowościach po działania w serwisach społecznościowych. Obejmują one również Polki i Polaków mieszkających poza granicami kraju.

Program „Niepodległa” został zaplanowany na lata 2017-2021. Pięcioletni okres jego realizacji wynika z założenia, że odzyskanie niepodległości przed stu laty nie było wydarzeniem jednorazowym, ale procesem. Pozwala on na przypomnienie i upamiętnienie szeregu wydarzeń, które wpłynęły na kształtowanie się Polski niepodległej, w tym na zwrócenie uwagi na rocznice świętowane do tej pory jedynie regionalnie.

Na potrzeby programu zrealizowane zostały kompleksowe badania, których celem było pogłębienie wiedzy na temat stosunku Polaków do historii Polski, Święta Niepodległości, obchodzenia świąt państwowych i narodowych oraz patriotyzmu, a które poprzedziła analiza dotychczasowych danych. Założenia badawcze opracowało Narodowe Centrum Kultury przy współpracy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz zewnętrznych ekspertów.

Polacy posiadają bardzo silną tożsamość narodową. Pytani o autoidentyfikację najczęściej określają siebie jako Polak/Polka. Powszechność identyfikacji narodowej ukazuje niezwykle znaczenie wspólnoty kulturowej dla Polaków. W okresie ostatnich 15 lat można było zaobserwować wzrost dumy z bycia Polakiem. Bardziej trwałym obciążeniem historycznym Polaków, którzy przez dziesiątki lat nie posiadali swojego państwa lub było to państwo niesuwerenne, jest stosunkowo niski kapitał społeczny i brak zaufania do władz państwo-

wych. Wyniki badań CBOS ze stycznia 2016 roku wskazują na to, że Polacy są nieufni w stosunku do „innych”. Do podobnych wniosków prowadzą międzynarodowe badania porównawcze.

Wiedza na temat przeszłości jest w polskim społeczeństwie zróżnicowana i zależy od indywidualnych zainteresowań historycznych związanych z wykształceniem i zainteresowaniami politycznymi. Porównując dane z poprzednich badań możemy stwierdzić, że od trzydziestu lat na stałym poziomie (ok. 40%) utrzymuje się odsetek osób deklarujących średnie zainteresowanie – są to ludzie otwarci na przekazy o tematyce historycznej, ale osobiście nie przejawiający aktywno-

ści w tym zakresie. W połowie poprzedniej dekady wystąpił wzrost deklaracji zainteresowań przeszłością. Obecnie odsetek zainteresowanych obejmuje około jednej piątej badanych i wrócił do poziomu z lat 1996 - 2003. Podobnie kształtują się braki zainteresowań: obecnie ponad jedna trzecia badanych nie interesuje się przeszłością.

Wracając natomiast do filarów programu „Niepodległa” warto zwrócić uwagę na słowo „wolność”. To wraz od stuleci silnie zakorzeniony w języku potocznym, w związku z tym bogaty w znaczenia, obrosły w dziesiątki przysłów i sentencji, zawierający silny, pozytywny ładunek emocjonalny. Wypowiedzi respondentów wskazują, że wolność jest wartością ważną, nadającą sens życiu, wartą poświęceń. Polacy cenią postawy patriotyczne. Według niemal każdego Polaka (94%) patriotyzm polega na okazywaniu szacunku godłu, fladze i hymnowi narodowemu, dbałości o przekazywanie dzieciom w rodzinie wartości narodowych (92%) czy dbałości o zabytki (91%). Zdecydowana większość badanych wskazywała również, że postawami patriotycznymi są: pielęgnowanie lokalnych zwyczajów lub tradycji (90%), poszanowanie i przestrzeganie prawa (88%), udział w wyborach (88%), kibicowanie polskim sportowcom (87%) oraz gotowość do walki i oddania życia za ojczyznę (86%). Najrzadziej za postawy patriotyczne są uznawane: noszenie odzieży patriotycznej (45%), oglądanie w telewizji relacji z obchodów świąt narodowych (31%), dbanie o środowisko, np. segregowanie śmieci (29%), jak udział w manifestacjach czy marszach (28%).

„Program Wieloletni Niepodległa na lata 2017-2021” będzie miał okazję umocnić te wartości w sercach obywateli, a także procentować postawami jedności, dumy i braterstwa na przyszłość.

Źródło: Kompendium „Program Wieloletni Niepodległa na lata 2017-2021”, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

„Rodzina 500+”: nowy okres świadczeniowy

Od 1 sierpnia można składać wnioski o świadczenie wychowawcze w ramach rządowego Programu „Rodzina 500+”. Nowy okres świadczeniowy rozpoczyna się 1 października 2017 r. Program „Rodzina 500+” to nieopodatkowane 500 zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko, bez względu na dochód. Rodziny o niskich dochodach otrzymają wsparcie także na pierwsze dziecko. To nawet 6000 zł netto rocznego wsparcia na każdą pociechę. Do skorzystania z programu zachęca wojewoda Agata Wojtyszek.

„Dziecko to najwspanialszy owoc miłości i wzajemnego szacunku. Pielęgnując to szczęście musimy dbać, by każde z nich odczuwało codzienne ciepło i zaangażowanie ze strony najbliższych. Dzieci to także przyszłość naszego Narodu, a jego dobro jest wartością najwyższą i wartą najlepszych form wsparcia. Tysiące rodzin otrzymuje świadczenia, które nie tylko doraźnie, ale przede wszystkim systemowo i długofalowo wpływają na poprawę poziomu ich życia”.

Agata Wojtyszek
Wojewoda Świętokrzyski

Świadczenie 500 zł to wsparcie długofalowe. Program „Rodzina 500+” to systemowe wsparcie polskich rodzin. Mogą z niego skorzystać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18 lat. Każda rodzina z minimum dwojgiem niepełnoletnich dzieci może otrzymać 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. W przypadku rodzin z przeciętnym miesięcznym dochodem poniżej 800 zł netto na osobę rodzina może otrzymać wsparcie także na pierwsze dziecko. Dla rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne kryterium dochodowe jest wyższe i wynosi 1200 zł netto. Dodatkowe wsparcie w wysokości 500 zł otrzymują także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świadczenie wychowawcze 500 zł nie jest liczone do dochodu przy ustalaniu prawa do innych świadczeń, m.in. z pomocy społecznej, funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń rodzinnych.

Można składać osobiście w urzędzie gminy właściwym dla miejsca zamieszkania lub drogą elektroniczną poprzez:

Portal usług elektronicznych ZUS

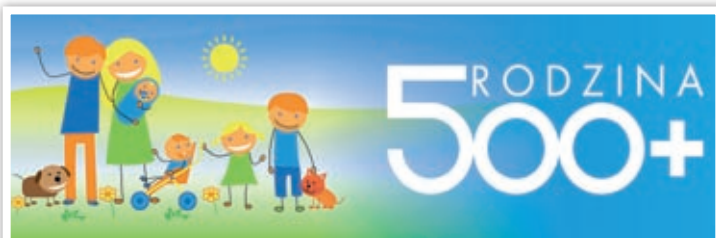
Bankowość elektroniczną

Portal informacyjno-usługowy Emp@tia

Profil zaufany

Jak otrzymać świadczenie? Wystarczy złożyć wniosek przez Internet lub w gminie. W przypadku osób ubiegających się o świadczenie na pierwsze dziecko gmina dokona weryfikacji ich dochodów. Świadczenie zostanie przekazane bezpośrednio na konto wskazane przez rodzica lub gotówką - w inny sposób wypłaty przewidziany w danej gminie.

W naszym regionie z Programu „Rodzina 500+” korzysta ponad 130 tysięcy dzieci i blisko 85 tysięcy rodzin. 730 milionów złotych trafi do świętokrzyskich rodzin w 2017 r.

Szczegółowe informacje dotyczące Programu „Rodzina 500+” są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl.

Program dla seniorów

Porozumienia w ramach rządowego programu Senior+ podpisała z samorządowcami wojewoda **Agata Wojtyszek**. Wyniki tegorocznego naboru ofert do programu to sukces wojewody i województwa świętokrzyskiego. Z 22 zgłoszonych ofert, 15 spełniało kryteria formalne i zostało zaakceptowanych przez wojewodę. Z tych 15 ofert, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zatwierdziła do realizacji aż 14. W wyniku tych działań, z puli 30 mln złotych w skali kraju do naszego województwa trafi ponad 1,8 mln zł. - Bardzo się cieszę, że tak dużo podmiotów było zainteresowanych programem. 22 wnioski to naprawdę dobry wynik. Współpracując z samorządami, pokazaliśmy, że są to zadania ważne, ale też możliwe do wykonania – powiedziała wojewoda.

Do dofinansowania zakwalifikowano: utworzenie czterech Domów Senior+ - Zagnańsk, Kazimierza Wielka, Gnojno, Kunów oraz utworzenie pięciu Klubów Senior+ - Skarżysko-Kamienna, Busko-Zdrój, Bieliny, Włoszczowa, Zawichost, a także utrzymanie miejsc w pięciu Domach Senior+ - Łągów, Starachowice, Słupia Konecka, Powiat Opatowski, Ostrowiec Świętokrzyski.

Zadania podzielono na dwa moduły. Realizacja ofert w module I polegać będzie na przeprowadzeniu przebudowy, remontów i wyposażenia istniejących budynków i dostosowaniu ich w ten sposób do wymaganych standardów i potrzeb seniorów. Całkowita kwota dotacji na realizację projektów w tym module wyniesie 1 492 743,78 zł. Realizacja ofert w module II polegać będzie na prowadzeniu zajęć i bieżącej animacji życia seniorów w Domach Seniora utworzonych w latach poprzednich i zostanie wsparta kwotą 309 913,80 zł. W spotkaniu w ŚUW uczestniczył senator RP Krzysztof Słoń.

Rozmowy o reformie

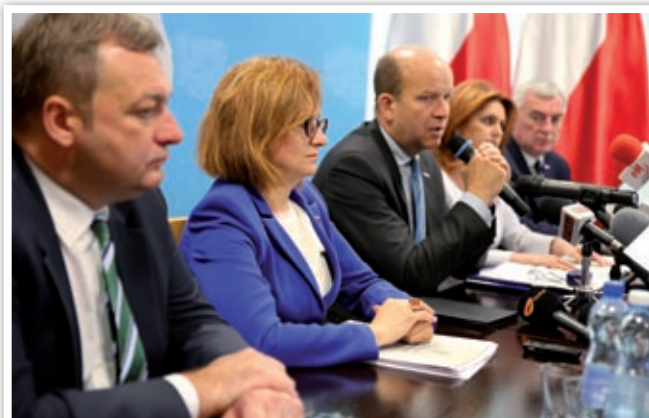
Reforma służby zdrowia była tematem spotkania w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim. Gośćmi wojewody **Agaty Wojtyszek** oraz wicewojewody **Andrzeja Bętkowskiego** byli minister zdrowia **Konstanty Radziwiłł** oraz wiceminister **Marek Tombarkiewicz**.

Od 1 października wchodzi w życie reforma zdrowia i sieci szpitali. Zdaniem ministra **Konstantego Radziwiłła**, w znaczący sposób zmieni się sposób przyjmowania pacjentów. Przy szpitalach mają powstać poradnie, które przejmą część obowiązków obecnych Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych. - Aby rozładować kolejki i sprawić by pacjenci byli przyjmowani w lepszych warunkach przy lecznicach powołane zostaną poradnie świadczące nocną opiekę medyczną, które przejmą część chorych trafiających na SOR-y - powiedział minister zdrowia.

Prace nad ustawą trwały od początku kadencji obecnego rządu. Akt definiuje poziomy zabezpieczenia poprzez przyporządkowanie im określonych profili szpitalnych. W ramach Państwowej Służby Zdrowia zostanie wyodrębnionych sześć poziomów systemu zabezpieczenia świadczeń. Podstawą kwalifikacji będzie realizacja świadczeń zdrowotnych w określonych profilach. Natomiast świadczenia opieki zdrowotnej nie należące do PSZ będą nadal kontraktowane w oparciu

o postępowania konkursowe. - Ustawa została przygotowana po to, aby obywatele otrzymali takie rozwiązania w służbie zdrowia, które będą im najlepiej służyły – zaznaczyła wojewoda.

Kolejną zmianą będzie to, że szpitale będą odpowiedzialne za pacjentów po ich wypisaniu z lecznicy. Dotychczas chorzy wypisywani ze szpitala otrzymywali zalecenie kolejnych specjalistycznych konsultacji lub rehabilitacji. Od października wszelkie formalności z tym związane będzie brał na siebie szpital.

Rządowe wsparcie dla szkół

Świętokrzyskie szkoły otrzymają ministerialne wsparcie w ramach Programu Rozwoju Szkolnej Infrastruktury Sportowej.

Jak informuje Ministerstwo Sportu i Turystyki, blisko 300 placówek w całym kraju zyska nowoczesne i bezpieczne obiekty sportowe dzięki kwocie 245 mln zł. Wybudowanych, przebudowanych lub wyremontowanych zostanie około 500 obiektów przyszkolnych (m.in. sale gimnastyczne, hale sportowe, boiska czy urządzenia lekkoatletyczne).

W naszym regionie rządowe wsparcie otrzymają: Zespół Szkół nr 1 i Zespół Szkół nr 2 w Opatowie (proponycja dofinansowania to 1 509 200 zł na budowę boisk wielofunkcyjnych i sali gimnastycznej), Zespół Szkół w Rzepinie w gm. Pawłów (551 800 zł na budowę boiska piłkarskiego), Zespół Szkół w Seceminie (401 600 zł na budowę boisk, bieżni, skoczni do skoku w dal i siłowni), II Liceum Ogólnokształcące w Skarżysku-

Kamiennej (2 104 300 zł na budowę hali sportowej) oraz Zespół Szkół Transportowo-Mechanicznych przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2, przy I L.O. w Skarżysku-Kamiennej (393 700 zł na przebudowę boisk wielofunkcyjnych), a także Zespół Szkół Publicznych nr 2 w Staszowie (2 832 600 zł na budowę sali gimnastycznej).

Celem rozstrzygniętego ministerialnego programu jest poprawa stanu przyszkolnej infrastruktury sportowej przeznaczonej na potrzeby realizacji zajęć wychowania fizycznego, służącej lokalnym społecznościom do aktywnego spędzania czasu wolnego czy umożliwiającej współzawodnictwo sportowe. Obiekty mają być wielofunkcyjne i dostępne dla wszystkich.

Lista podmiotów, których wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone, znajduje się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sportu i Turystyki.

pl.fotolia.com

Europejski Tydzień Sportu

Rozpoczęła się rejestracja wydarzeń sportowych organizowanych w ramach Europejskiego Tygodnia Sportu. Trzecia edycja tego przedsięwzięcia odbędzie się od 23 do 30 września 2017 r. Narodowym Koordynatorem ETS w Polsce jest Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Europejski Tydzień Sportu jest inicjatywą Komisji Europejskiej mającą na celu promocję sportu i aktywności fizycznej oraz pogłębianie wiedzy na temat ich licznych korzyści. Inicjatywa ta powstała z myślą o wszystkich obywatelach, bez względu na wiek, pochodzenie lub poziom sprawności. Umożliwia współpracę osób prywatnych, organów publicznych, ruchów sportowych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i przedstawicieli sektora prywatnego. Ma zachęcać Europejczyków do regularnej aktywności fizycznej i stworzyć możliwość częstszego uprawiania sportu na co dzień.

Tydzień ten ma zapoczątkować nowe działania oraz opierać się na już istniejących, udanych przedsięwzięciach o charakterze europejskim, krajowym, regional-

nym lub lokalnym. Ta ogólnoeuropejska kampania, realizowana pod hasłem #BeActive (Bądź aktywny), ma zachęcić obywateli do aktywnego trybu życia w ciągu obchodów Tygodnia oraz przez cały rok.

Ważną rolę w propagowaniu idei #BeActive odgrywają ambasadorzy Europejskiego Tygodnia Sportu. Wśród nich znajdują się znani sportowcy, m.in. Czesław Lang, Oktawia Nowacka, Marcin Gortat, Zofia Klepacka, Justyna Kozdryk, Monika Pyrek, Zbigniew Bródka czy Artur Siódmiak (źródło: www.etspolska.pl).

Szczegółowe informacje na temat Europejskiego Tygodnia Sportu oraz formularz rejestracji na stronie www.etspolska.pl.

Jak śpiewać hymn z szacunkiem

„Hymn Polski” to najnowsza publikacja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji dotycząca symboli narodowych. Powstała ona z myślą o wszystkich, którzy chcą śpiewać nasz hymn z szacunkiem.

Ta bogato ilustrowana książeczka zawiera informacje, które pomogą zrozumieć znaczenie słów Mazurka Dąbrowskiego i poznać jego historię. W poradniku znajdują się także zapis nutowy oraz wskazówki dotyczące zachowania podczas wykonywania lub odtwarzania hymnu.

Jeden z rozdziałów jest poświęcony najczęściej popełnianym błędom. Już w XIX wieku w tekst pierwszej zwrotki wkradł się błąd: zaczęto śpiewać „póki” zamiast „kiedy my żyjemy” – czytamy na stronie internetowej MSWiA. Innym błędem jest śpiewanie w trzeciej zwrotce poświęconej hetmanowi Stefanowi Czarnieckiemu „wrócił się/ rzucił się” „rzucim się przez morze”. W poprawnej wersji naszego hymnu ten wers brzmi: „wrócim się przez morze”. W ostatniej zwrotce bardzo często błędnie śpiewane są dwa pierwsze wersy hymnu. Wiele osób śpiewa: „Mówił ojciec do swej Basi cały zapłakany”, zamiast: „Już tam ojciec do swej Basi mówi zapłakany”.

Poradnik, którego autorami są Przemysław Rey - dyrektor Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie i Małgorzata Gańska - kustosz tego muzeum, dostępny jest (w wersji do czytania lub samodzielnego wydrukowania) na stronie MSWiA www.mswia.gov.pl.

Zatrzymane w kadrze

Sandomierz, druga dekada XX stulecia: na często umieszczanej na pocztówkach z epoki fotografii widać zamek królewski, który wówczas pełnił funkcje więziennicze. Działanie otacza jeszcze charakterystyczny „rogal”, a obok znajduje się budynek administracyjny.

Sandomierski zamek został przebudowany przez zaborców w XIX stuleciu. Gruntowne prace remontowo-konserwatorskie rozpoczęto w latach 60. XX wieku. Dziś w zamku ma swoją siedzibę Muzeum Okręgowe.

Nasi wojewodowie

Stanisław Pękośławski

Pierwszy wojewoda kielecki przybył do stolicy regionu na początku stycznia 1920 roku i z miejsca zajął się organizowaniem pracy urzędu wojewódzkiego, który w lutym tegoż roku otworzył swe podwoje. Siedziba „województwa”, jak wówczas urząd w skrócie nazywano, mieściła się w zabytkowym gmachu dawnego pałacu biskupów krakowskich.

Stanisław Pękośławski urodził się w Warszawie w roku 1870, z wykształcenia był inżynierem technologiem, studiował na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego oraz w Instytucie Technologicznym w Petersburgu. W lutym 1919 r. ówczesny minister spraw wewnętrznych Stanisław Wojciechowski powołał go na stanowisko rządowego komisarza na powiat będziński. Minister wysoko ocenił pracę komisarza i wystąpił z wnioskiem o powierzenie mu funkcji wojewody. Dekretem Naczelnika Państwa z 3 grudnia 1919 r. Stanisław Pękośławski mianowany został pierwszym wojewodą kieleckim. Urząd ten pełnił do 1 czerwca 1923 roku, kiedy to na własne życzenie wystąpił ze służby państwowej.

Pierwsze lata po odzyskaniu niepodległości to czas budowania odrodzonego Państwa Polskiego. Początkowa działalność wojewody nastawiona była, poza organizacją administracji wojewódzkiej i kierowaniem pracami podległego sobie urzędu, także na odbudowę naszego regionu ze zniszczeń wojennych oraz niełatwe wówczas sprawy aprowizacji. W ciągu pierwszych kilkunastu miesięcy urzędowania Stanisława Pękośławskiego odbudowano w województwie kieleckim blisko 30 tysięcy budynków (na ogólną liczbę zniszczonych ponad 80 tysięcy) oraz 10 szkół. Wojewoda aktywnie uczestniczył w życiu społecznym i politycznym regionu. Wraz ze starostą powiatowym i prezydentem Kielc zainicjował działalność Towarzystwa Przyjaciół Szpitalika Dziecięcego im. Władysława Buszkowskiego, które przystąpiło do tworzenia tak potrzebnego szpitala. Przewodniczył ponadto pracom Wojewódzkiej Komisji Oszczędnościowej, która zajmowała się sprawami oszczędności na kolei i reorganizacją urzędów pocztowych.

Jak wspomniano, Stanisław Pękośławski złożył dymisję w 1923 roku. Urzędnicy i starostowie pożegnali wojewodę 30 czerwca. W „Gazecie Kieleckiej” napisano: „Urzędnicy województwa ofiarowali p. Pękośławskiemu na pamiątkę kawałek ziemi kieleckiej – odłam marmuru z jednej strony ładnie odpolerowany. Starostowie ufundowali ku pamięci pierwszego wojewody kieleckiego 16 cegiełek na Wawelu”. Stanisław Pękośławski zamieszkał w Warszawie i zajmował się pracą, zgodnie ze swym wykształceniem, w przedsiębiorstwach budowlanych. Zmarł w stolicy w 1936 roku.

Tym krótkim szkicem rozpoczynamy prezentację postaci wojewodów kieleckich okresu międzywojennego. W następnych numerach napiszemy o Mieczysławie Bilskim, Ignacym Manteufflu, Władysławie Korsaku, Jerzym Paciorkowskim oraz Władysławie Dziadoszu.

[JK]

Poznaj świętokrzyskie zakątki

W dawnej kuźni

To wyjątkowo klimatyczne miejsce, ze wspaniałymi zabytkami staropolskiej techniki, położone jest niedaleko Końskich. Mowa oczywiście o Starej Kuźnicy, turystycznej atrakcji, która zachwyca dziś dawnymi technologicznymi rozwiązaniami służącymi obróbce żelaza.

Wśród znajdujących się tam urządzeń zrozumiałe zainteresowanie wzbudza XIX-wieczny wielki młot naciskowy. Solidnie rozpędzany przez niebagatelnych rozmiarów koło wodne, niemal co sekundę uderzał w olbrzymie kowadło. Taki typ młotów został sprowadzony do Polski z Niemiec na przełomie XVII i XVIII stulecia. Można tam zobaczyć także drewniane miechy skrzynkowe (poruszane przez

wodę przenoszoną drewnianą rynną na koło usytuowane wewnątrz kuźnicy), piec grzewczy, ręczne nożyce do cięcia blachy oraz wiele dawnych specjalistycznych narzędzi kowalskich. Wspomniane wielkie koło wodne pozyskuje energię z rzeki Młynkowskiej, która bierze swój początek w koneckich lasach i wpada później do Drzewiczki.

Kuźnica, znajdująca się w drewnianej szopie, zachowała się praktycznie w swej pierwotnej postaci. Początki zakładu sięgają już XVIII wieku. W latach 60. następnego stulecia wybudowano w pobliżu piec hutniczy, z którym kuźnica współdziałała przez trzy dekady. Poza wspomnianymi już elementami, w skład zabytkowego kompleksu wchodzi też ujęcie wody oraz grobla i upusty. Dziś dawny kuźniczy zakład jest placówką warszawskiego Muzeum Techniki NOT i udostępniono go zwiedzającym. Kilkadzieści lat temu uregulowano znajdujący się obok podmokły teren i utworzono tam zbiornik wodny służący także turystom chętnym do chwili odpoczynku wśród pięknych okoliczności przyrody.

[JK]

Rubryki sprzed lat

Pisali w lipcu

Królewską wizytę na Karczówce opisała „Gazeta Warszawska” z 21 lipca 1787 roku. Stanisław August Poniatowski odwiedził okolice Kielc 13 lipca, a dziennik podróży spisywany przez ks. Adama Naruszewicza, który towarzyszył królowi, publikowano w stołecznej gazecie. Można śmiało powiedzieć, że jak na tamte czasy, były to niemal relacje „na żywo”... Tego dnia król zwiedzał także okolice Miedzianej Góry, gdzie interesowały go tamtejsze kopalnie. Stanisław August, wraz ze swymi dworzanami oraz kanclerzem wielkim koronnym i kasztelanem sandomierskim, „wyjechał z rana konno (...) naprzód o milę do Karczówki w pobliżu Kielców sytuowanej. Około tego miejsca witali przejeżdżającego N. Pana mieszczanie kieleccy, na cechy i chorągwie rozdzieleni, przez usta swojej starszyny. Wszedłszy N. Pan do kościoła XX. Bernardynów słuchał tam mszy św. (...) Oglądał sławną ową statuetkę św. Barbary, mającą wysokości na 2 łokcie, z jednego ziarna kruszcu ołowianego wyrobioną. Odwiedził po tym klasztor, skąd wyszedłszy, wsiadł do karety (...),

Wojewoda W. Dziadosz i gen. K. Sosnkowski podczas odsłonięcia Pomnika Czyny Legionowej w Kielcach.

a wracając się do Miedzianej Góry wstąpił do wsi Niewachłowa, gdzie był wystawiony piec wielce porządnym do topienia miedzi i ołowiu”. W 1787 monarcha wybrał się w podróż na Ukrainę. W drodze powrotnej odwiedził szereg miejscowości naszego regionu, co skrupulatnie zanotował Naruszewicz w swym w diariuszu.

O udogodnieniach dla turystów odwiedzających Góry Świętokrzyskie informowała „Ziemia” z lipca 1926 roku. „Wojewódzka Komisja Turystyczna w Kielcach komunikuje, że zwiedzanie okolic Św. Katarzyny i Św. Krzyża zostało znacznie ułatwione przez umożliwienie przez właścicieli tartaku w Zagnańsku użytkowania kolejki leśnej prowadzącej ze stacji kolei normalnej w Zagnańsku wzdłuż pasma Gór Świętokrzyskich ku Słupi Nowej położonej u stóp Św. Krzyża” – czytamy w popularnym czasopiśmie krajoznawczym. „Dzięki chętnemu poparciu ze strony dzierżawców kolejki, ruch turystyczny i krajoznawczy w kierunku zapoznania się z tym charakterystycznym w naszym kraju zakątkiem, winien się znacznie ożywić, a szczególnie władze szkolne winne zwrócić uwagę na to ułatwienie dla wycieczek szkolnych do mało znanych, a tak pięknych okolic Gór Świętokrzyskich” – podkreślił w artykule dr Kroehl, przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Turystycznej.

O nowym wojewodzie kieleckim Władysławie Dziadoszu pisała „Gazeta Kielecka” z 8 lipca 1934 roku. Zastąpił on na tym stanowisku dotychczasowego gospodarza województwa, Jerzego Paciorkowskiego, któremu powierzono funkcję ministra pracy i opieki społecznej. „Osoba p. wojewody Dziadosza jest nam znana na terenie województwa kieleckiego, w roku bowiem 1929 zajmował stanowisko wicewojewody i jakkolwiek krótko urzędował, dał się jednak poznać jako energiczny administrator. Nie wątpimy, że znajomość ludzi i stosunków ułatwi mu pracę na tym nowym stanowisku, w związku z czym składamy mu życzenia owocnej pracy dla dobra państwa” – napisano w gazecie. Władysław Dziadosz, doktor praw, były legionista, oficer Wojska Polskiego, był ostatnim, najdłużej urzędującym wojewodą kieleckim okresu międzywojennego. Jak wspomniano, w 1929 r. był przez kilka miesięcy wicewojewodą, a przed powrotem do Kielc piastował funkcję dyrektora Biura Sejmu. W urzędzie wojewódzkim, mieszczącym się wówczas w zabytkowym dawnym pałacu biskupów krakowskich, powitano go oficjalnie 10 lipca, o czym także nie omieszkała poinformować „Gazeta Kielecka”.

Swe podwoje otworzyło dla turystów Muzeum Przyrodnicze na Świętym Krzyżu, o czym doniosło „Echo Dnia” z 20 lipca 1972 roku. „W wyremontowanych pomieszczeniach XVII-wiecznego zachodniego skrzydła opactwa benedyktynów świętokrzyskich prezentowane są eksponaty i okazy obrazujące warunki przyrodniczo-leśne regionu świętokrzyskiego. Obszerny korytarz budynku wypełniają gabloty z roślinnością regionu, osobliwościami naszych lasów, mapami pomników przyrody. (...) Dawny wielki refektarz z odrestaurowanymi sklepieniami typu lubelsko-kaliskiego z II połowy XVII w. prezentuje przyrodę nieożywioną: wody, gleby, klimat, geologię i geomorfologię Gór Świętokrzyskich. Z refektarza przechodzimy do sali kręgowców, w której oglądamy przedstawicieli ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków” – czytamy w kieleckim dzienniku.

Sprawdźmy jeszcze, gdzie znajdowały się „świętokrzyskie” statki. „Słowo Ludu” z 3 lipca 1965 roku, w rubryce „Pozycje naszych statków”, informowało, że s/s „Kielce” przechodził właśnie remont w Gdańsku, a s/s „Huta Ostrowiec” znajdował się w Szczecinie. Daleko od kraju, bo w porcie Tema w Ghanie, był m/s „Wiślica”. Statek ten za dwa dni miał wypłynąć do Lagos.

[JK]

Karczówka na fotografii z 1885 r.

PRZEPISY KULINARNE

Cebula z wkładką. Potrzebujemy 10 dużych cebul, ok. 20 dag mielonego mięsa (wedle gustu), szklankę ugotowanego na sypko ryżu, olej, pastę pomidorową, pół szklanki kwaśnej śmietany, bulion (może być z kostki rosółowej), sól, pieprz, mieloną paprykę oraz posiekaną natkę pietruszki. Mięso dobrze wymieszać z przestudzonym ryżem i przyprawami (dobrze, by farsz był dość ostry). Cebule obrać z łupin, zostawiając „ogonki”, zalać wrzącą osoloną wodą i chwilę gotować, by nieco zmiękły. Ułożyć je na desce i ściąć tyle czubka, by zmieściła się łyżeczka. Delikatnie wydrążyć środki cebul (mięsz można wykorzystać np. na zupę cebulową). Napełnić cebule farszem i ułożyć je ciasno w niskim, szerokim garnku. Dodać olej i bulion, dusić na małym ogniu pod przykryciem aż cebule będą miękkie. W miarę potrzeb należy uzupełniać ilość wody. Na końcu dodać pastę pomidorową i śmietanę. Cebule ostrożnie wyjąć, ułożyć na talerzu i posypać natką pietruszki.

Śledziowe ziemniaki. 1 kg ziemniaków jednakowej wielkości, 2-3 płaty śledziowe, duża cebula, jajko, pół szklanki śmietany, łyżka margaryny lub oleju, gruboziarnista sól, gruba żytnia mąka, trochę kminku, starty żółty ser, tarta bułka, sól, pieprz. Ziemniaki dobrze umyć i obrać (po obraniu ich nie płukać). Ziemniaki obtoczyć w gruboziarnistej soli, mące, kminku, ułożyć na blasze i upiec na rumiano w piekarniku. Śledzie i cebulę drobno posiekać, przesmażyć je razem tłuszczu, dodać jajko, 2 łyżki śmietany, trochę tartej bułki, przyprawić i dobrze wymieszać. Upieczone ziemniaki przekroić na połówki, wydrążyć środki zostawiając cienką ściankę i wypełnić przygotowanym farszem. Ułożyć je ciasno w płaskim rondlu, posypać z wierzchu tartą bułką wymieszaną z tartym serem, skropić resztą śmietany i zapiec na rumiano w piekarniku.

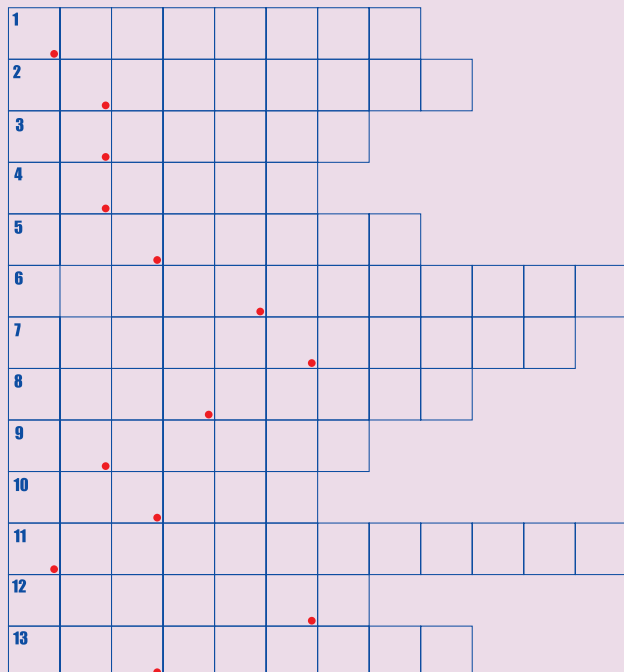
Surówka z cukinii. 2-3 niewielkie młode cukinie, sól, pieprz, sok z cytryny, cukier, ząbek czosnku, płaska łyżeczka musztardy, 2-3 łyżki oleju, zielenina. Dokładnie wymyte małe cukinie pokroić w plasterki razem ze skórką (można oczywiście je obrać), włożyć do salaterki natartej przekrojonym ząbkiem czosnku, osolić, oprószyć pieprzem, dodać soku cytrynowego. Z oleju i musztardy zrobić sos, oblać nim surówkę, posypać zieleniną.

Papryka z wątróbką. 30-40 dag wątroby wieprzowej (lub cielęcej), 5-6 dużych czerwonych papryk, kilka łyżek oleju, 50 g rodzynek, posiekana natka pietruszki, cukier, pieprz, sól. Umytą paprykę wydrążyć i usunąć pestki. Gotować ją przez ok. minutę we wrzącej wodzie z solą i cukrem. Wcześniej rodzynek namoczyć w wodzie, aby napęczniały. Wątrobę oczyścić, przepuścić przez maszynkę, przyprawić, dodać natkę i rodzynek, dokładnie wymieszać, a potem przez chwilę przesmażyć masę na gorącym oleju. Farsz nałożyć do strąków papryki, następnie umieścić je w naczyniu do zapiekania skropionym olejem. Potrawę zapiekać w rozgrzanym piekarniku przez ok. 15 minut. Podawać z ryżem, ulubionym sosem i surówką.

Szanowni Czytelnicy, zachęcamy do podzielenia się swoimi ulubionymi, wypróbowanymi przepisami, które moglibyśmy opublikować na łamach „Wędrowca Świętokrzyskiego”. Prosimy o przysłanie ich na adres redakcji.

Krzyżówka

Poziamo od góry:

1. Przydomek Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła, urodzonego w Ćmielowie wojewody, marszałka nadwornego i podróżnika.
2. Pochodzący z Kielc wybitny geolog, patron jednego z rezerwatów przyrody.
3. Góra w Paśmie Obłęgorskim z kapliczką św. Rozalii.
4. Kultowa pralka z kieleckich zakładów.
5. Z ruinami Huty „Józef”.
6. Tam walczyli w 1939 r. żołnierze stacjonującej w Kielcach 2. Dywizji Piechoty Legionów.
7. Stamtąd pochodził kamień na warszawską Kolumnę Zygmunta.
8. Grzmot ze zwiadu Beliny.
9. Niedaleko tej miejscowości w okolicach Klimontowa nasi rycerze pokonali Tatarów w 1280 r.
10. Pochodzący z naszego regionu muzyk jazzowy, zdobywca nagrody Grammy.
11. Tam urodzili się znani aktorzy: Krystyna Janda, Bogusz Bilewski, Marek Bargiełowski.
12. Krakowska w Kielcach.
13. Kościuszek ogłosił go w Połańcu.

Z liter na oznaczonych polach odczytamy hasło: nazwisko znanego artysty pochodzącego z naszego regionu. Wśród prawidłowych odpowiedzi przesłanych (do 18 sierpnia) z dopiskiem „Hasło miesiąca” na adres poczty elektronicznej sekretariat.bw@kielce.uw.gov.pl rozlosujemy nagrody.
Hasło z numeru czerwcowego brzmiało: „Krystyna Jamroz”.